

WYMAGANIA EDUKACYJNE DLA UCZNIÓW KLAS 7

Ocena śródroczna/ roczna	Uczeń:
2- dopuszczający zapamiętanie	• Podaje daty obrad kongresu wiedeńskiego (1814–1815), „100 dni Napoleona” oraz bitwy pod Waterloo (1815). Zna pojęcia: <i>restauracja, legitymizm, równowaga europejska, Święte Przymierze</i>. Wskazuje na mapie mocarstwa decydujące na kongresie. • Rozpoznaje datę udoskonalenia maszyny parowej (1763) oraz telegrafu (1837). • Posługuje się pojęciami: <i>rewolucja przemysłowa, fabryka, industrializacja, urbanizacja, kapitalizm</i>. • Identyfikuje postacie: James Watt, Samuel Morse, Michael Faraday. • Podaje nazwy głównych ideologii XIX w. (liberalizm, konserwatyzm, socjalizm, komunizm). • Posługuje się pojęciami: <i>proletariat, strajk, związki zawodowe, wolna konkurencja</i>. • Rozpoznaje datę wydania <i>Manifestu komunistycznego</i> (1848). Identyfikuje postaci: Adam Smith, Edmund Burke, Karol Marks. • Podaje datę utworzenia Królestwa Polskiego, Wielkiego Księstwa Poznańskiego i Wolnego Miasta Krakowa (1815). Posługuje się pojęciami: <i>autonomia, uwłaszczenie, unia personalna, protektorat</i>. • Podaje datę wybuchu powstania (29/30 XI 1830) oraz walk polsko-rosyjskich (1831). Posługuje się pojęciami: <i>noc listopadowa, detronizacja, dyktator, kaliszanie, cenzura</i>. Identyfikuje postacie: Piotr Wysocki, Józef Chłopicki, Emilia Plater, Józef Sowiński. • Posługuje się pojęciami: <i>Wielka Emigracja, rusyfikacja, katorga, Statut organiczny, romantyzm, mesjanizm</i>. Identyfikuje postacie: Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki, Fryderyk Chopin, Joachim Lelewel. • Rozpoznaje daty wojny secesyjnej (1861–1865) oraz dekretu o zniesieniu niewolnictwa (1863). Posługuje się pojęciami: <i>abolicjonizm, secesja, Unia, Konfederacja, dyskryminacja</i>. Identyfikuje postać Abrahama Lincolna. • Podaje daty: powstania Królestwa Włoch (1861) i ogłoszenia II Rzeszy Niemieckiej (1871). Zna pojęcia: „<i>czerwone koszule</i>”, <i>wyprawa „tysiąca”</i>. Identyfikuje postacie: Wiktor Emanuel II, Giuseppe Garibaldi, Otto von Bismarck, Wilhelm I. • Wyjaśnia rolę Piemontu w procesie jednoczenia Włoch oraz rolę Prus i Bismarcka w jednoczeniu Niemiec. Wymienia wojny stoczone podczas jednoczenia obu państw. • Posługuje się pojęciami: <i>kolonializm, emancypacja, sufrażystki, chadecja, anarchizm, secesja, impresjonizm, kultura masowa</i>. Identyfikuje postacie: Królowa Wiktoria, Karol Darwin, Maria Skłodowska-Curie, papież Leon XIII, bracia Lumière. • Podaje daty: wybuchu powstania (22 I 1863) oraz ukazu o uwłaszczeniu (III 1864). Definiuje pojęcia: <i>branka, „rewolucja moralna”, „biali”, „czerwoni”, wojna partyzancka, państwo podziemne</i>. Identyfikuje postacie: Aleksander Wielopolski, Romuald Traugutt, Ludwik Mierosławski. • Rozpoznaje daty: strajku we Wrześni (1901), rewolucji (1905–1907). Definiuje pojęcia: <i>rusyfikacja, germanizacja, Kulturkampf, rugi pruskie, autonomia galicyjska, trójlojalizm, pozytywizm, praca organiczna, praca u podstaw</i>. Identyfikuje postacie: Michał Drzymała, Hipolit Cegielski, Józef Piłsudski, Roman Dmowski, Bolesław Prus, Henryk Sienkiewicz.

	• Podaje daty: zamachu w Sarajewie (28 VI 1914), trwania I wojny światowej (1914–1918), rozejmu w Compiègne (11 XI 1918). Definiuje pojęcia: <i>trójprzymierze</i>, <i>trójporozumienie</i>, <i>wojna pozycyjna</i>, <i>wojna błyskawiczna</i>, <i>nieograniczona wojna podwodna</i>. Identyfikuje postać arcyksięcia Franciszka Ferdynanda. • Rozpoznaje daty: rewolucji lutowej i październikowej (1917), Aktu 5 listopada (1916), orędzia Wilsona (8 I 1918), traktatu wersalskiego (28 VI 1919). Zna pojęcia: <i>bolszewicy</i>, <i>lagry</i>, <i>Legiony Polskie</i>, <i>kryzys przysięgowy</i>, <i>Błękitna Armia</i>. Identyfikuje postacie: Włodzierz Lenin, Józef Piłsudski, Roman Dmowski, Ignacy Jan Paderewski, Thomas Woodrow Wilson. • Podaje daty roczne: konferencji w Paryżu (1919), marszu na Rzym (1922), przejęcia władzy przez Hitlera (1933), „czarnego czwartku” (1929). Definiuje pojęcia: <i>ład wersalski</i>, <i>Liga Narodów</i>, <i>wielki kryzys</i>, <i>New Deal</i>, <i>faszizm</i>, <i>nazizm</i>, <i>totalitaryzm</i>, <i>ustawy norymberskie</i>, <i>obóz koncentracyjny</i>. Identyfikuje postacie: F.D. Roosevelt, Benito Mussolini, Adolf Hitler. • Podaje daty: powstania ZSRS (1922), paktu Ribbentrop-Mołotow (23 VIII 1939), konferencji w Monachium (1938). Definiuje pojęcia: <i>stalinizm</i>, <i>kolektywizacja</i>, <i>Gulag</i>, <i>wielka czystka</i>, <i>Anschluss</i>, <i>remilitaryzacja</i>, <i>appeasement</i> (polityka ustępstw). Identyfikuje postacie: Józef Stalin, Neville Chamberlain. • Podaje daty: 11 listopada 1918, wybuchu powstania wielkopolskiego (27 XII 1918), Bitwy Warszawskiej (15 VIII 1920), pokoju w Rydze (18 III 1921), powstań śląskich (1919–1921). Definiuje pojęcia: <i>Orlęta Lwowskie</i>, <i>cud nad Wisłą</i>, <i>koncepcja inkorporacyjna</i>, <i>koncepcja federacyjna</i>, <i>plebiscyt</i>. Identyfikuje postacie: Józef Piłsudski, Roman Dmowski, Wojciech Korfanty, Lucjan Żeligowski • Rozpoznaje daty: uchwalenia konstytucji marcowej (17 III 1921), zamachu majowego (12–14 V 1926), konstytucji kwietniowej (23 IV 1935). Definiuje pojęcia: <i>sanacja</i>, <i>autorytaryzm</i>, <i>Centrolew</i>, <i>proces brzeski</i>, <i>Bereza Kartuska</i>, <i>polityka równowagi</i>. Identyfikuje postacie: Gabriel Narutowicz, Stanisław Wojciechowski, Ignacy Mościcki, Józef Beck. • Podaje datę paktu Ribbentrop-Mołotow (23 VIII 1939). Posługuje się pojęciami: <i>Polska A i B</i>, <i>COP (Centralny Okręg Przemysłowy)</i>, <i>magistrala węglowa</i>, <i>Młoda Polska/Materiały cywilizacyjne</i>, <i>analfabetyzm</i>. Identyfikuje postacie: Władysław Grabski, Eugeniusz Kwiatkowski, Stefan Żeromski, Władysław Reymont.
3-dostateczny zrozumienie	• Wyjaśnia przyczyny zwołania kongresu oraz omawia główne założenia ładu wiedeńskiego. Przedstawia decyzje kongresu dotyczące granic w Europie i na ziemiach polskich. • Wymienia przyczyny rewolucji przemysłowej i przedstawia wpływ zastosowania maszyny parowej na rozwój przemysłu i transportu. • Charakteryzuje i rozróżnia główne założenia liberalizmu, konserwatyzmu, socjalizmu oraz komunizmu. Wyjaśnia rolę związków zawodowych w walce o prawa robotników. • Omawia ustrój Królestwa Polskiego na podstawie konstytucji z 1815 r. oraz wymieniasz reformy gospodarcze F.K. Druckiego-Lubeckiego. Wskazuje na mapie podział ziem polskich po kongresie wiedeńskim • Wymienia przyczyny wybuchu powstania i wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew (Olszynka Grochowska, Ostrołęka, Warszawa). Omawia przyczyny klęski zrywu. • Wymienia formy represji popowstaniowych (zsyłki, kontrybucje, zniesienie konstytucji) oraz główne kierunki i cele Wielkiej Emigracji.

	• Wymienia przyczyny (np. spór o niewolnictwo, różnice gospodarcze) i skutki wojny secesyjnej. Wyjaśnia różnice między Północą a Południem. • Wyjaśnia przyczyny i skutki ekspansji kolonialnej. Charakteryzuje nowe ruchy społeczne (emancypacja kobiet, chadecja, anarchizm) oraz najważniejsze odkrycia naukowe. • Wyjaśnia przyczyny wybuchu powstania (w tym politykę Wielopolskiego). Opisuje specyfikę walk partyzanckich oraz funkcjonowanie tajnego państwa podziemnego. • Wyjaśnia przejawiania polityki rusyfikacji i germanizacji oraz oporu Polaków. Charakteryzuje programy pierwszych polskich partii politycznych (socjalistycznych, narodowych, ludowych). • Wymienia pośrednie i bezpośrednie przyczyny wybuchu wojny. Wyjaśnia różnicę między wojną pozycyjną a manewrową oraz charakteryzuje wpływ nowego uzbrojenia na przebieg walk. • Wyjaśnia przyczyny i następstwa rewolucji w Rosji. Omawia udział polskich formacji zbrojnych na różnych frontach oraz międzynarodowe uwarunkowania sprawy polskiej. • Wyjaśnia postanowienia traktatu wersalskiego, przyczyny i objawy wielkiego kryzysu gospodarczego oraz cechy charakterystyczne państwa totalitarnego. • Wyjaśnia mechanizmy terroru w ZSRS (kult jednostki, wielka czystka, system łagrów) oraz kolejne kroki Hitlera zmierzające do obalenia ładu wersalskiego (Anschluss Austrii, rozbiór Czechosłowacji). • Wyjaśnia politykę państw zachodnich (appeasement) wobec agresywnych kroków III Rzeszy. • Omawia proces kształtowania się centralnego ośrodka władzy oraz przebieg i skutki wojny polsko-bolszewickiej, powstania wielkopolskiego i powstań śląskich. • Wyjaśnia przyczyny i skutki zamachu majowego oraz główne założenia konstytucji marcowej i kwietniowej. Wyjaśnia zasady polskiej polityki zagranicznej w latach 30. (traktaty o nieagresji z ZSRS i Niemcami). • Wymienia trudności gospodarcze wynikające z podziału porozbiorowego, omawia reformę walutową Grabskiego oraz budowę portu w Gdyni i COP-u. Charakteryzuje strukturę narodowościową i wyznaniową II RP.
4-dobry zastosowanie	• Wskazuje na mapie politycznej zmiany terytorialne w Europie po 1815 roku. Identyfikuje postacie (Aleksander I, Franciszek I, Fryderyk Wilhelm III) na podstawie działań dyplomatycznych. • Odczytuje z mapy rozmieszczenie najważniejszych zagłębi przemysłowych w XIX-wiecznej Europie. Wyjaśnia zasady funkcjonowania gospodarki kapitalistycznej. • Klasyfikuje poglądy myślicieli XIX-wiecznych i przypisuje je do odpowiednich nurtów politycznych. • Opisuje różnice w procesie uwłaszczenia chłopów w zaborze pruskim, austriackim i rosyjskim. • Opisuje przebieg działań wojennych i postawę dowódców oraz władz powstańczych. • Przedstawia przykłady dzieł polskich romantyków i wyjaśnia ich rolę w podtrzymywaniu ducha narodowego. • Wskazuje na mapie etapy ekspansji terytorialnej USA w XIX w. Opisuje przebieg działań wojennych i taktykę „spalonej ziemi”. • Wskazuje na mapie poszczególne etapy jednoczenia Włoch i Niemiec.

	• Wskazuje na mapie posiadłości kolonialne mocarstw oraz tereny konfliktów. Przypisuje wynalazki i kierunki w sztuce do odpowiednich dziedzin i epok. • Wskazuje na mapie rejon działań powstańczych. Omawia postanowienia Manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego. • Przypisuje autorów i ich dzieła do nurtu „ku pokrzepieniu serc”. Opisuje proces powstawania ruchu spółdzielczego. • Wskazuje na mapie państwa należące do Trójprzymierza i Trójporozumienia oraz główne fronty wojny (bitwy pod Verduna, nad Marną, pod Tannenbergiem). • Wskazuje w tekstach źródłowych (np. w 13. punkcie orędzia Wilsona) zapisy dotyczące niepodległości Polski. • Wskazuje na mapie państwa powstałe po I wojnie światowej oraz kierunki ekspansji państw faszystowskich. • Wskazuje na mapie ostateczne granice II RP, obszary plebiscytowe oraz zasięg powstań. • Porównuje pozycję i uprawnienia prezydenta oraz parlamentu w konstytucji marcowej i kwietniowej. • Analizuje przyczyny kryzysu demokracji parlamentarnej w Polsce w latach 1919–1926 oraz metody walki sanacji z opozycją. • Wskazuje na mapie inwestycje gospodarcze II RP (Gdynia, COP, magistrała węglowa). Opisuje niemieckie żądania wobec Polski z lat 1938–1939.
5-bardzo dobry analiza	• Wyjaśnia polityczne i militarne skutki powrotu Napoleona z Elby. Analizuje cele utworzenia Świętego Przymierza oraz powody, dla których Turcja do niego nie przystąpiła. • Wskazuje powiązania między postępem technicznym (elektryczność, maszyna parowa) a zmianami w strukturze społecznej i warunkach życia. • Porównuje programy socjalistów i komunistów, wskazując różnice w metodach osiągania celów społecznych. • Porównuje sytuację gospodarczą, polityczną i społeczną Polaków w poszczególnych zaborach oraz w Rzeczypospolitej Krakowskiej. • Wyjaśnia polityczne i militarne znaczenie aktu detronizacji cara Mikołaja I przez sejm. Wyjaśnia rolę opozycji legalnej (kaliszan) i nielegalnej w Królestwie. • Wyjaśnia istotę konfliktu romantyków z klasykami oraz ideę polskiego mesjanizmu. Porównuje politykę władz zaborczych wobec Polaków w poszczególnych zaborach. • Analizuje znaczenie wydania dekretu o zniesieniu niewolnictwa dla losów wojny. Klasyfikuje skutki wojny na polityczne, społeczne i gospodarcze. • Porównuje koncepcje i metody zjednoczeniowe stosowane w Italii (oddolne/militarno-dyplomatyczne) oraz w Niemczech („krwią i żelazem”). • Wyjaśnia wpływ rewolucji naukowo-technicznej na zmiany w życiu codziennym, medycynie i komunikacji. Analizuje genezę encykliki <i>Rerum novarum</i>. • Porównuje programy i strategie polityczne ugrupowań „białych” i „czerwonych”. Wyjaśnia rolę, jaką w upadku powstania odegrała kwestia chłopska i ukaz carski. • Porównuje warunki rozwoju społeczno-gospodarczego i kulturalnego w trzech zaborach (zwłaszcza rolę autonomii galicyjskiej). Porównuje założenia programowe PPS i SDKPiL oraz orientację proaustriacką i prorosyjską.

	• Analizuje przyczyny przystąpienia USA do wojny oraz czynniki, które doprowadziły do klęski państw centralnych. • Porównuje stosunek państw zaborczych i państw ententy do sprawy polskiej w latach 1914–1918. • Analizuje czynniki, które umożliwiły Hitlerowi i Mussoliniemu przejęcie władzy w warunkach kryzysu demokracji. • Analizuje postanowienia i tajny protokół paktu Ribbentrop-Mołotow. • Porównuje koncepcję federacyjną Piłsudskiego z koncepcją inkorporacyjną Dmowskiego. Wyjaśnia przyczyny niekorzystnych dla Polski wyników plebiscytów na Warmii, Mazurach i Powiślu. • Wyjaśnia wpływ wielkiego kryzysu na gospodarkę Polski oraz analizuje narastanie zagrożenia ze strony III Rzeszy w 1939 r.
6 – celujący tworzenie i ewaluacja	• Ocenia zasady (legitymizm, restaurację, równowagę sił), na których oparto ład wiedeński, pod kątem ich trwałości i wpływu na narody europejskie. • Ocenia społeczne i gospodarcze skutki industrializacji (w tym kwestie pracy dzieci i powstawania metropolii). • Ocenia wpływ nowych ideologii na życie społeczne, polityczne i rozwój ruchów robotniczych w I połowie XIX wieku. • Ocenia zalety i wady ustroju Królestwa Polskiego oraz skutki reformy uwłaszczeniowej w zaborze pruskim. • Ocenia, czy powstanie listopadowe miało szanse powodzenia oraz ocenia postawę przywódców powstania. • Ocenia wpływ kultury romantycznej oraz działalności emigracji na postawy niepodległościowe Polaków pod zaborami. • Ocenia historyczne znaczenie zniesienia niewolnictwa oraz wpływ wojny domowej na pozycję USA w świecie. • Ocenia metody polityczne Ottona von Bismarcka i Giuseppe Garibaldiego oraz konsekwencje powstania dwóch nowych mocarstw dla równowagi w Europie. • Ocenia politykę państw kolonialnych wobec ludności podbitej. Ocenia wpływ kultury masowej i rozwoju mass mediów na społeczeństwo przełomu wieków. • Ocenia postawę i decyzje Aleksandra Wielopolskiego oraz dyktatury Romualda Traugutta. • Ocenia skuteczność haseł pracy organicznej i pracy u podstaw oraz wpływ literatury i sztuki na przetrwanie polskiej tożsamości narodowej. • Ocenia militarne i społeczne skutki zastosowania nowych technologii wojskowych (czołgi, gazy bojowe, lotnictwo, okręty podwodne). • Ocenia polski wysiłek zbrojny i dyplomatyczny w latach I wojny światowej w kontekście odzyskania niepodległości. • Ocenia trwałość ładu wersalskiego i skuteczność Ligi Narodów w zapobieganiu nowym konfliktom. • Ocenia zbrodniczy charakter systemu stalinowskiego oraz konsekwencje polityki appeasementu dla wybuchu II wojny światowej. • Ocenia znaczenie Bitwy Warszawskiej dla zachowania niepodległości Polski i powstrzymania pochodu komunizmu na Europę. • Ocenia przewrót majowy oraz rządy sanacji pod kątem poszanowania praw obywatelskich i rozwoju państwa. • Ocenia gospodarczy i kulturalny dorobek dwudziestolecia międzywojennego oraz postawę polskiego społeczeństwa i władz wobec żądań Hitlera w 1939 roku.

Opracowała: Katarzyna Jędrzejak